

Satspuljeopslag: Forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser

Som led i satspuljeaftalen for 2014-17 er der afsat i alt 15 mio. kr. til en pulje til forskningsprojekter til gavn for mennesker med psykiske lidelser. Udmøntningen af midler tager afsæt i den nationale strategi 'Forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser – en national strategi', der blev publiceret maj 2015 ([link til strategi](#)). Strategien er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Socialstyrelsen og under tæt inddragelse af en ekspertgruppe. Brugere og pårørende har desuden været inddraget i arbejdet.

Forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser – en national strategi

På en række områder er Danmark allerede i front med forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser. Disse internationalt profilerede forskningsområder skal fastholdes og videreudvikles samtidigt med, at viften af forskningsområder og forskningsspørgsmål, der adresseres i dansk forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser, skal udvides.

Den nationale strategi adresserer, hvordan vi kan skabe ny viden,

- der giver os en bedre forståelse af psykiske lidelser, gør os i stand til at forebygge psykiske lidelser og fremmer, at mennesker med psykiske lidelser får de bedste muligheder for at komme sig, får adgang til samfundslivets fællesskaber samt får et meningsfuldt og tilfredsstillende liv, sådan som den enkelte selv definerer det,
- der udvider vores forståelse af de samfundsmæssige og sociale aspekter ved psykiske lidelser, om inddragelse af brugerperspektiv i indsatsen, om civilsamfundets og netværkets rolle samt de styringsmæssige udfordringer på området.

Vision og formål

Formålet med den nationale strategi er at fremme forskning af høj kvalitet, der udvider vores forståelse af psykiske lidelser, fremmer indsætter, der forebygger psykiske lidelser, og understøtter, at mennesker med psykiske lidelser kan blive helbredt samt opnå et meningsfuldt og tilfredsstillende liv.

Den nationale strategi skal:

- understøtte, at forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser bringes på højde med forskningen indenfor mange fysiske lidelser og bringes på internationalt niveau,

- fremme forskning af høj kvalitet, der understøtter, at faglige indsatser, såsom forebyggelse, tidlig indsats, udredning og behandling samt rehabilitering for mennesker med psykiske lidelser, i højere grad er baseret på forskning, faglig viden og indsigt,
- fremme, at flere forskningsmiljøer, og forskellige typer af forskningsmiljøer i et samarbejde, har et mere stabilt fokus på forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser, således at nye væsentlige forskningsområder får gode vilkår for at vokse frem.

Med den nationale strategi understreges det således, at forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser fremadrettet i højere grad skal have et helhedsorienteret og tværfagligt sigte, være af faglig kvalitet, der har internationalt niveau, og som bringer forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser på højde med forskning i fysiske lidelser.

Krav til ansøgningen – vurderingskriterier

Der tildeles midler til forskningsprojekter, som er nyskabende i forhold til at skabe ny viden og løsninger. Dette kan være indenfor grundforskning, anvendt forskning eller translationel forskning. Det forventes, at forskningsfeltet for det ansøgte projekt er indenfor rammerne af strategiens faglige fokus og indsatsområder. Der lægges herudover vægt på nedenstående kriterier, der skal sikre, at tildeling af midler understøtter en styrkelse af rammerne og fundamentet for forskningen til gavn for mennesker med psykiske lidelser.

Tværfaglig forskning - der inddrager en flerhed af metoder

Strategien skal fremme helhedsorienteret og tværfaglig forskning af høj kvalitet. Meget af den etablerede forskning til gavn for mennesker med psykiske lidelser er i dag tværfaglig. Der er potentiale for en endnu højere grad af samarbejde og netværksdannelse på tværs af fag- og forskningstraditioner for herigennem at sikre synergi med inddragelse af forskellige faglige perspektiver og forskningstraditioner samt gode vilkår for at skabe ny væsentlig viden til gavn for mennesker med psykiske lidelser. Et styrket samarbejde har potentiale for skabelse af kraftfulde synergier af ressourcer og erfaringer i nyskabende forskning.

- I tildelingen af midler lægges der derfor vægt på forskningsprojekter, der inddrager forskellige faglige perspektiver, der går på tværs af forskningstraditioner, og som anvender en flerhed af metoder.

Forskningens anvendelse – fra praksis til forskning og tilbage til praksis

Strategien skal understøtte, at indsatser til gavn for mennesker med psykiske lidelser i højere grad er evidensbaserede. Der skal sikres kobling mellem de udfordringer, der opleves i praksis, og den forskning, der iværksættes. Et tættere samarbejde mellem praksisnære udviklingsprojekter og stærke forskningsmiljøer vil kunne sikre, at der både skabes ny og væsentlig viden, og at nye initiativer baseres på bedste viden. Et tæt samspil mellem forskningsmiljøer og praksis kan bidrage til, at nye idéer bliver beskrevet, afsøgt og afprøvet, og at udvikling og nyskabende miljøer stimuleres.

- I tildelingen af midler lægges der derfor vægt på forskningsprojekter, der leverer relevant viden til praksisnære udfordringer og indsatser, og hvor forskningens mulige anvendelse er sandsynliggjort.

Brugerperspektiv – mennesker med psykiske lidelser inddrages i forskningsaktiviteten

Mennesker med psykiske lidelser inddrages i dag kun i meget begrænset omfang i forskningsaktiviteter. Indenfor forskning i fysiske lidelser har der været et stigende fokus på brugerind-

dragelse og brugeroplevelser. Det samme gør sig gældende indenfor forskning i socialt arbejde. Der er brug for et lignende fokus ift. psykiske lidelser. Inddragelse af mennesker med psykiske lidelser, deres pårørende og deres netværk kan være afgørende for at udpege de væsentligste udfordringer i indsatsen og dermed prioritere fokusområder for forskningen. I nyskabelsen af løsninger er det således relevant at undersøge, hvordan mennesker med psykiske lidelser og deres pårørende/netværk kan inddrages i det konkrete forskningsarbejde.

- I tildelingen af midler lægges der derfor vægt på forskningsprojekter, der indeholder et brugerperspektiv, idet mennesker med psykiske lidelser eksempelvis inddrages i prioriteringen af forskningsområder, i planlægningen og/eller i udførelsen af forskningen – eller i dialogen om forskningsresultaterne.

Organisering – bæredygtig forskning af højt internationalt niveau

Strategien skal fremme helhedsorienteret og tværfaglig forskning af høj kvalitet. En forudsætning herfor er, at organiseringen af forskningen og infrastrukturen sikrer den nødvendige kritiske masse i form af tilstrækkelige og stabile kompetencer, herunder kompetent forskningsledelse, erfarne vejledere og nødvendige støttefunktioner, eksempelvis i form af informationspecialister, statistikere mv.. Herudover er det væsentligt, at der inddrages relevant international viden, og at der sikres formidling af forskningsresultaterne i internationale fora. Forskningen bør, hvor det er relevant, udføres i samarbejde med stærke udenlandske forskningsmiljøer.

- I tildelingen af midler lægges der derfor vægt på forskningsprojekter, hvor forskningsmiljøerne har tilstrækkelig og stabil infrastruktur, der kan understøtte forskningsindsatsen, og som har internationalt perspektiv.

Organisering – partnerskaber mellem forskningsmiljøer

For at sikre kritisk masse og synergi mellem forskellige faglige perspektiver kan det være nødvendigt, at forskellige typer af forskningsmiljøer indgår et tæt samarbejde.

Samarbejdet kan udfoldes i forskellige former – både formelle og uformelle –, således at samarbejdet ikke bliver begrænsende for de enkelte aktører. Etablering af partnerskaber kan være med til at sikre samarbejdet på tværs af fagområder, forvaltninger og sektorer, og partnerskaber kan bidrage til at sikre et systematisk samarbejde, evt. gennem veldefinerede aftaler, og netværk. Partnerskaber kan eksempelvis være mellem nye samt mindre etablerede forskningsmiljøer og stærke samt mere etablerede forskningsmiljøer. Stærke forskningsmiljøer kan både være miljøer, der har hovedfokus på psykiske lidelser, og miljøer, som har et andet hovedfokus, men hvis forskning har relevans for området. Partnerskaberne kan eksempelvis være et systematisk samarbejde mellem regionale forskningsmiljøer indenfor psykiske lidelser og relevante samfunds- og socialfaglige samt humanistiske forskningsmiljøer, samt forskning på tværs af universiteternes forskellige fagområder og fakulteter. Partnerskaber kan også være mellem mindre etablerede forskningsmiljøer på eksempelvis professionshøjskoler og mere etablerede universitetsforankrede forskningsmiljøer.

- I tildelingen af midler lægges der derfor vægt på forskningsprojekter, hvor der er etableret samarbejde i form af partnerskaber (rammer, modeller og løsninger til understøttelse af velfungerende partnerskaber) med relevante samarbejdspartnere begrundet i bedst mulig inddragelse af forskellige perspektiver, der kan understøtte forskningsindsatsen.

Den konkrete infrastruktur, herunder omfanget af partnerskabet og typen af partnere, vil afhænge af forskningsfeltet.

Ansøgningsprocessen

Der tildeles midler til to-tre projekter á ca. 3 års varighed. Der kan forventes at blive tildelt mellem 5 og 10 mio. kr. per projekt, inkl. evt. overhead.

Hvem kan ansøge og få midler?

Enhver juridisk enhed (jf. Innovationsfondens retningslinjer for store projekter) i Danmark, der har en rolle at spille i projektarbejdet, kan ansøge eller deltage som partner. Såfremt en nøgleperson i projektet ikke længere er tilknyttet bevillingsmodtageren, forbeholder Sundhedsstyrelsen sig ret til at regulere videreførelsen af bevillingen i henhold til de vilkår, der vil gælde for bevillingen.

Ansøgningsproces i to faser

Ansøgningsprocessen består af to faser. I første fase skal ansøgere indsende en interessetilkendegivelse. Ansøgere, der inviteres til at indsende en ansøgning i anden fase, vil få tilsendt ansøgningskriterier for den fulde projektbeskrivelse. Her forventes ansøgere at redegøre for de opstillede vurderingskriterier.

Ansøgningsfrist og andre væsentlige frister

Fase 1: fredag den 25. september 2015 kl. 12 - Frist for interessetilkendegivelsen.

Ansøgere, der inviteres til at indgive en fuld ansøgning i fase 2, vil få svar herpå fredag den 6. november 2015.

Fase 2: fredag den 18. december 2015 kl. 12 – Ansøgningsfrist for indsendelse af den fulde ansøgning blandt udvalgte projekter

Fase 1 og 2 er på engelsk af hensyn til international peer review.

Ansøgere får svar medio februar 2016 med en kort begrundelse for afgørelsen.

Bedømmelsesprocessen

I fase 1 behandles alle interessetilkendegivelser internt i Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Socialstyrelsen, som træffer beslutning om, hvilke ansøgere, der skal inviteres til en ansøgning i fase 2.

I fase 2 bliver alle ansøgninger vurderet i samarbejde med Innovationsfonden og af eksterne, internationale og uafhængige faglige eksperter, og de indkomne vurderinger sendes i partshøring hos ansøger.

Vurderingskriterier

Forskningsprojektet skal generere væsentlig ny viden indenfor ét eller flere af de indsatsområder, der indgår i strategien. Herudover vurderes ansøgninger ud fra de overordnede kriterier:

- Tværfaglig forskning - der inddrager en flerhed af metoder
- Forskningens anvendelse – fra praksis til forskning og tilbage til praksis

- Brugerperspektiv – mennesker med psykiske lidelser inddrages i forskningsaktiviteten
- Organisering – bæredygtig forskning af højt internationalt niveau
- Organisering – partnerskaber

I første fase skitseres kriterierne i interessetilkendegivelsen i vedlagte ansøgningskema, og ansøgerne vil i en fase 2 blive bedt om at redegøre uddybende herfor, herunder eksempelvis med konkrete aftaler om partnerskaber og uddybelse af metoder.

Vurderingskriterierne vil blive udbygget fra fase 1 til 2 i ansøgningsprocessen.

Indsendes interessetilkendegivelser, der har væsentligt sammenfald, fra forskellige ansøgere, kan ansøgerne blive opfordret til at indsende en fælles ansøgning i fase II.

Udformning af interessetilkendegivelsen

Interessetilkendegivelsen består af:

- Ansøgningskema der tilkendegiver interessen
- Budget for hele projektperioden
- CV'er for projektets nøgledeltagere

I fase 2 vil ansøgere blive anmodet om at udforme en detaljeret projektbeskrivelse inkl. detaljeret budget. Ansøgere, der er gået videre fra fase I, vil få tilsendt retningslinjer herfor.

Afrapportering og evaluering

Afrapportering til Sundhedsstyrelsen skal finde sted ved årlige statusrapporter og ved projekt-afslutning. En skabelon for afrapportering vil blive drøftet med de udvalgte ansøgere.

Økonomi og budget

Retningslinjerne for økonomi og budget følger Innovationsfondens retningslinjer for store projekter fase 1. Se

<http://innovationsfonden.dk/sites/default/files/download/2015/03/04/Retningslinjer-store%20projekter-fase1-2015-final.pdf%20-%20Adobe%20Acrobat%20Pro.pdf>

I fase 1 skal der indgå et budget, der redegør for projektets forventede samlede omkostninger over projektperioden opdelt på projektets parter (dvs. virksomheder og institutioner) og specificerer, hvor stor en del af dette projekt, der ønskes finansieret af satspuljemidlerne. Budgettet udformes i en budgetskabelon, som er vedlagt ansøgningskemaet.

Maksimalt investeringsgrader

Finansieringen via satspuljemidlerne vil maksimalt kunne dække 75 % af projektets samlede omkostninger. Der er desuden et maksimum for, hvor stor en del af de enkelte partners omkostninger, der kan dækkes. Disse maksimale investeringsgrader fremgår af Innovationsfondens retningslinjer i afsnit 3.5 vedr. budgetregler. Der er tale om maksimumgrænser, og de enkelte partnere kan vælge at bidrage med en større grad af egenfinansieringen eller at finansiere hele deres engagement selv.

Egenfinansiering

Projektdeltagerne forventes selv at være klar til at investere i projekterne, og derfor forventes egenfinansiering fra alle parter i projektet. Dette kommer til udtryk i de maksimale investeringsgrader omtalt under afsnit 3.5 i Innovationsfondens retningslinjer for store projekter. Projektdeltagerens egenfinansiering kan komme i form af ”in kind” bidrag som f.eks. værdien af arbejdskraft eller som ”in cash” bidrag, hvor deltageren f.eks. betaler for direkte udgifter i projektet.

For at sikre overholdelse af statsstøttere reglerne må der i egenfinansieringen **ikke** medtages midler fra offentlige støtteordninger i EU eller EU-medlemslandene, herunder Danmark, medmindre dette er eksplicit godkendt af Sundhedsstyrelsen/Socialstyrelsen.

Hovedprincipper for budgetlægning

Budgettet skal omfatte direkte projektomkostninger, dvs. omkostninger, som direkte kan henføres til projektet, uanset om omkostningerne ønskes dækket via satspuljemidlerne eller vil blive dækket af projektets partnere eller fra anden side. Omkostningerne opgøres efter reglerne for forskellige organisationstyper, som fremgår af afsnit 3.5 i Innovationsfondens retningslinjer. Disse omkostninger vil typisk være løn til medarbejdere, der arbejder på projektet, herunder eventuelle ph.d.-studerende eller post.docs, eventuelle apparaturanskaffelser, som er nødvendige for at gennemføre den planlagte aktivitet og andre direkte projektrelaterede omkostninger, som f.eks. indkøb af materialer og rejse- og mødeomkostninger.

De samlede projektomkostninger fordeles på partnerne ud fra det princip, at den enhed, der skal afholde en given omkostning, medtager den i sit delbudget. For lønomkostninger betyder det, at det er den institution/virksomhed, der skal udbetale lønnen for projekttiden, der skal medtage omkostningen i sit delbudget.

For hver partner fordeles omkostningerne herefter på finansiering fra satspuljemidlerne og anden finansiering.

Der må **ikke** indgå indirekte omkostninger i budgettet, idet disse indgår i overhead eller er indregnet i de faste timesatser. Det gælder bl.a. almindeligt kontorhold, administration og økonomistyring, samt sædvanlige arbejdsgiveromkostninger, herunder f.eks. ekstraomkostninger ved barsel og sygdom.

Der gøres opmærksom på, at der i fase 2 kræves et mere detaljeret budget opdelt på arbejds-pakker, hvor den totale omkostning og bl.a. hver enkelt partners bidrag til hver enkelt arbejds-pakke skal fremgå.

Kontakt

Sundheds- og Ældreministeriet, Social- og Indenrigsministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet samarbejder om dette opslag. Sundhedsstyrelsen forestår administration af puljen i samarbejde med Socialstyrelsen og koordinerer i denne forbindelse med Innovationsfonden, der aktuelt har en pulje på 60 mio.kr. i opslag til psykiatri.

Spørgsmål til ansøgningen kan rettes til:

Malene Kristine Nielsen, tlf. 72 22 76 03, e-mail: makn@sst.dk
Kasper Dahl, tlf. 72 26 94 54, e-mail: kad@sst.dk